

Terpedt here csávázatlan

Ajánlás: zöldítés/ zöldtakarmány

Csávázás: csávázatlan

Norma: 25 kg/ha

Státusz: Rendelhető

Egynyári pillangós, 60-80 cm magas takarmánynövény. Felálló szárral és nagy levélkével és hosszú karógyökérrel rendelkezik. Fehér virágait a hajtás végeken hozza, méhlegelőt adnak. Nedves, de nem vízhiányos talajon fejlődik legjobban. A száraz talajokban is megél. Könnyen alkalmazkodik a különböző talajtípusokhoz. Tisztán vagy fűfélékkel keverve, 1-3 cm mélységbe tavasszal és ősszel, áprilistól augusztusig egyaránt vethető. A fagyot -10°C alatt több napig is eltűri rozetta formában. A nagy mennyiségű nitrogén megkötése mellett a terpedt here hosszú karógyökere képes ásványi anyagokat és tápanyagokat kiemelni a talajrétegek mélyéből, ezáltal javítva a következő növények minőségét. Tolerálja a savanyú talajokat. Sziderális növényként képes fellazítani a sűrű talajt, javítva a levegőztetést és a vízáteresztő képességet.

- Optimális kaszálási idő teljes virágzáskor.
- Ajánlott vetési mennyiség zöldtrágya termesztés esetén: 20-40 kg/ha, 5-15 kg/ha kevert vetésben.
- 1 kg /330 m² -t fed le.
- Vetőmag színe: sárga
- Ezermagtömeg (TSW): 4,0-5,25 gramm.
- Felhasználása: legelőre, takarmány- és szénatermelésre, zöldtrágyaként.
- Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek.

A terpedt here (*Trifolium squarrosum* L.) a hüvelyesek (Fabaceae) családjába, azon belül a *Trifolium* nemzetségbe tartozó egyéves, lágyszárú növényfaj, amely Európa, Észak-Afrika és Nyugat-Ázsia mediterrán és szubmediterrán régióiban őshonos. Magyarországon elsősorban a Dél-Dunántúlon és az Alföldön fordul elő, ahol homokpusztákon, sziklagyepekben, kaszálókon és útszéleken is megtelepszik, gyakran gyomtársulásokban.

Megjelenés és morfológia

A növény alacsony termetű (5-25 cm), habitusa jellegzetesen terpedt: hajtásai szétterülnek, gyakran elfekszenek a talajon. Szára elágazó, finoman szőrözött. Levelei hármasan összetettek, levélkéi fordított tojásdadok, gyakran enyhén fogazott szélűek, felszínükön sötétebb zöld rajzolat látható. Pálhalevelei keskenyek, szálalakúak.

Virágzat és virág

A *Trifolium squarrosum* virágzata sűrű, gömbös vagy tojásdad fürt, amely a hajtás csúcson ül. Virágai aprók (4-6 mm), pillangós virágúak, a párta sárgásfehér, néha halvány rózsás árnyalatú. A

virágzati tengely szőrös, a virágok murvalevelei feltűnően hegyesek és visszahajlók, innen ered a "squarrosum" (latinul 'szétálló, terpedt') fajnév is. Virágzása áprilistól júniusig tart.

Termés és szaporodás

A termése egymagvú, kis méretű hüvelytermés, amely éretten gyakran a murvalevek között marad. A növény öntermékeny, de rovarmegporzás is előfordulhat, különösen méhek révén. Magvai könnyen terjednek, főként szél és víz által.

Ökológiai igények és élőhely

A terpedt here elsősorban laza szerkezetű, meszes homok- vagy vályogtalajokon él. Jól tűri a szárazságot, a fénykedvelő fajok közé tartozik, de félárnyékban is megél. Jelentősége főként természetvédelmi szempontból fontos: jelenléte indikátor lehet a természetközeli, zavartalan gyepekben, de a pionír növénytársulásokban is gyakran megjelenik.

Gazdasági és ökológiai szerepe

Bár a *Trifolium squarrosum* nem tartozik a leggyakrabban termesztett herefajok közé, a legelőgyep biodiverzitásának fenntartásában szerepet játszik. Nitrogénkötő képessége révén hozzájárul a talaj tápanyagkészletének javításához, így a természetes ökoszisztémákban betöltött szerepe jelentős. A korai virágzása miatt tavaszi nektárforrásként szolgál a beporzók számára.

Védettség, természetvédelmi státusz

Magyarországon nem minősül védett fajnak, de élőhelyeinek megőrzése – különösen a homokpusztagyepek – hozzájárul a faj fennmaradásához. A természetvédelmi kezelések során törekedni kell a gyepterületek túllegeltetésének és a művelésbe vonásnak elkerülésére.

PRIMAG
— 1991 —